

Η ΕΕΒΕΠ για Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης της Ατζέντας 2030

Το Σεπτέμβριο του 2015, η Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών στη Νέα Υόρκη έλαβε μία απόφαση που θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως μία **ιστορική συμφωνία** που θα επηρεάσει τη ζωή εκατομμύριων ανθρώπων. Πρόκειται για την υιοθέτηση 17 Στόχων, γνωστοί ως «**Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ)**», οι οποίοι εκφράζουν τις σύγχρονες παγκόσμιες προκλήσεις, σε μια προσπάθεια να ανταποκριθούν αποτελεσματικά όλες οι χώρες στα παγκόσμια προβλήματα.

Σε αυτή την Παγκόσμια συμφωνία, περισσότεροι από 150 ηγέτες που εκπροσωπούν σχεδόν το σύνολο της ανθρωπότητας, δεσμεύτηκαν να μεταμορφώσουν τον κόσμο μας σε έναν κόσμο χωρίς φτώχεια, πείνα και ανισότητες. Έναν κόσμο με αξιοπρεπή εργασία και καλή εκπαίδευση, έναν κόσμο ειρηνικό χωρίς την απειλή της κλιματικής αλλαγής, έναν κόσμο που μέσα από τις αρχές της βιώσιμης ανάπτυξης, θα μεριμνά για τις ανάγκες όχι μόνο της σημερινής γενιάς αλλά και των μελλοντικών γενεών.

Τρία είναι τα κύρια χαρακτηριστικά των ΣΒΑ: (1) αφορά όλες τις χώρες χωρίς καμία εξαίρεση (συμπεριλαμβανομένων των αναπτυσσόμενων και αναπτυσσόμενων), (2) Είναι αδιαίρετοι. Θα πρέπει να αναπτυχθούν όλοι μαζί χωρίς ιεράρχηση και (3) είναι μετασχηματιστικοί, μετατρέποντας τις προκλήσεις σε ευκαιρίες. Με τα συνθήματα «Κανένας δε θα μείνει πίσω» και «Σκέψου συλλογικά, Δράσε τοπικά» δημιουργεί μια δέσμη ενεργειών που επιτυγχάνοντας τους, είναι δυνατόν να επιτευχθεί η μεταμόρφωση του Πλανήτη προς ένα καλύτερο αύριο. Οι πυλώνες στους οποίους δραστηριοποιούνται οι ΣΒΑ είναι πέντε (5 Pillars) και αφορούν:

1. Ανθρώπους (People). Έχοντας αποφασιστεί ότι η πείνα και η φτώχεια θα πρέπει να εξλειφθούν, επίκεντρο πρώτο σε ιεραρχία είναι οι ίδιοι οι άνθρωποι, που θα πρέπει να ζήσουν σε υγιές περιβάλλον με αξιοπρέπεια και ισότητα.
2. Πλανήτη (Planet). Ο Πλανήτης μας είναι μοναδικός και θα πρέπει να προστατευθεί από την υποβάθμιση μέσω της βιώσιμης παραγωγής και κατανάλωσης, της βιώσιμης διαχείρισης των φυσικών πόρων, της άμεσης δράσης για την κλιματική αλλαγή, για να ισχύουν οι προϋποθέσεις κάλυψης αναγκών στις υπάρχουσες και επόμενες γενιές.
3. Ευημερία (Prosperity). Κάθε ανθρώπινη ύπαρξη να μπορεί να απολαμβάνει ευημερία και προσωπική ολοκλήρωση, μέσω της οικονομικής, κοινωνικής και τεχνολογικής προόδου σε αρμονική συνύπαρξη με τη φύση.

4. Ειρήνη (Peace). Ενίσχυση για ειρηνικές και συμπεριληπτικές κοινωνίες ελεύθερες από φόβο και βία. Θεωρώντας αλληλένδετες έννοιες τη βιωσιμότητα με την ειρήνη.
5. Εταιρική Σχέση (Partnership). Ενεργοποίηση όλων των πιθανών εταίρων σε Παγκόσμια Κλίμακα με πνεύμα ενίσχυσης της αλληλεγγύης προς φτωχότερους και ευπαθείς λαούς και ανθρώπους, με τη συμμετοχή όλων των χωρών, όλων εμπλεκόμενων φορέων και όλων των ανθρώπων.

Η έννοια της «βιωσιμότητας» περιλαμβάνει 3 άξονες, τον **κοινωνικό**, τον **οικονομικό** και τον **περιβαλλοντικό**. Οι βιβλιοθήκες κάθε χώρας, αντιμετωπίζουν μια μεγάλη πρόκληση.

Developed in collaboration with: TROLLBACK © COMPANY | TheGlobalGoals@trollback.com | +1 212 329 1010
For queries on usage, contact: @trollback@trollback.com | Non official translation made by UNICEF Brussels (September 2015)

Οι Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης του ΟΗΕ δεν αφορούν πλέον μόνο κυβερνήσεις, κάθε οργανισμό δημόσιο ή ιδιωτικό, κερδοσκοπικό και μη κερδοσκοπικό αλλά και κάθε πολίτη. Οι 17 Στόχοι αναλυτικότερα:

1. **Μηδενική Φτώχεια.** Τερματισμός της φτώχειας σε όλες τις μορφές της, παντού.
2. **Μηδενική Πείνα.** Τερματισμός της πείνας, επίτευξη επισιτιστικής ασφάλειας και βελτίωση της διατροφής, καθώς και προώθηση της αειφόρου γεωργίας.
3. **Καλή Υγεία και Ευημερία.** Διασφάλιση υγιούς ζωής και προώθηση της καλής υγείας για όλους και για όλες τις ηλικίες.

4. **Ποιοτική Εκπαίδευση.** Διασφάλιση στην ελεύθερη, ισότιμη και ποιοτική εκπαίδευση προάγοντας τις ευκαιρίες για δια βίου μάθηση.
5. **Ισότητα των Φύλων.** Επίτευξη ισότητας των φύλων και ενδυνάμωση όλων των γυναικών και των κοριτσιών.
6. **Καθαρό Νερό.** Διασφάλιση της πρόσβασης σε ύδρευση και αποχέτευση για όλους.
7. **Φτηνή και Καθαρή Ενέργεια.** Διασφάλιση της πρόσβασης σε οικονομικά προσιτές, αξιόπιστες, βιώσιμες και σύγχρονες μορφές ενέργειας για όλους.
8. **Αξιοπρεπής Εργασία και Οικονομική Ανάπτυξη.** Προώθηση της βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς οικονομικής ανάπτυξης, της απασχόλησης και της αξιοπρεπούς εργασίας για όλους.
9. **Βιομηχανία, Καινοτομία και Υποδομές.** Δημιουργία ευέλικτων υποδομών, προώθηση της βιώσιμης εκβιομηχάνισης και προώθηση της καινοτομίας.
10. **Λιγότερες Ανισότητες.** Μείωση των ανισοτήτων εντός και μεταξύ των χωρών.
11. **Βιώσιμες Πόλεις και Κοινότητες.** Κάντε τις πόλεις χωρίς αποκλεισμούς, ασφαλείς, διαλλακτικές και βιώσιμες.
12. **Υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή.** Διασφάλιση προτύπων βιώσιμης κατανάλωσης και παραγωγής.
13. **Δράση για το Κλίμα.** Ανάληψη επείγουσας δράσης για την καταπολέμηση της αλλαγής του κλίματος και τις επιπτώσεις της.
14. **Ζωή στο Νερό.** Διατήρηση και αειφόρος χρήση των ωκεανών, των θαλασσών και των θαλάσσιων πόρων.
15. **Ζωή στην Στεριά.** Βιώσιμη διαχείριση των δασών, καταπολέμηση της απερίθωτης, την ανάσχεση και αντιστροφή της υποβάθμισης του εδάφους, ανάσχεση της απώλειας βιοποικιλότητας.
16. **Ειρήνη Δικαιοσύνη και Ισχυροί Θεσμοί.** Προώθηση δίκαιων, ειρηνικών και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνιών.
17. **Συνεργασία για τους στόχους.** Αναζωογόνηση της παγκόσμιας συνεργασίας για την αειφόρο ανάπτυξη (ΟΗΕ, 2015; UN, 2020).

Η υιοθέτηση των ΣΒΑ είναι αξιοσημείωτη από όλους τους **Εθνικούς και Διεθνείς φορείς Βιβλιοθηκών**. Όλοι αυτοί οι φορείς έχουν δεσμευτεί και αναλάβει εκστρατείες ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των υπαλλήλων τους, των βιβλιοθηκών που

αποτελούν μέλη τους και κατά συνέπεια των πολιτών που οι βιβλιοθήκες εξυπηρετούν.

Αναλύονται παρακάτω :

- η UNESCO¹ (United Nations Educational Scientific and Cultural Organization),
- η Ευρωπαϊκή Ένωση,²
- η Διεθνής Ομοσπονδία Ενώσεων Βιβλιοθηκονόμων και Ιδρυμάτων, γνωστή ως IFLA³ (International Federation of Library Associations and Institutions),
- το Ευρωπαϊκό Γραφείο Ενώσεων Βιβλιοθηκών και Κέντρων Τεκμηρίωσης, γνωστό ως EBLIDA⁴ (European Bureau of Library, Information and Documentation Associations),
- η Ευρωπαϊκή Ένωση Ερευνητικών Βιβλιοθηκών, γνωστή ως LIBER (Ligue des Bibliothèques Européennes de Recherche – Association of European Research Libraries)(Vitiello *et al.*, 2020).
- η Αμερικανική Ένωση Βιβλιοθηκών, γνωστή ως ALA (American Library Association)⁵
- η OCLC⁶ (Online Computer Library Center), Ιδρύθηκε το 1967 αρχικά με την ονομασία Ohio College Library Center ως ενιαίο δίκτυο για τις βιβλιοθήκες στην πολιτεία του Οχάιο στις ΗΠΑ. Ο οργανισμός και το δίκτυο βιβλιοθηκών που συνεργάζεται μαζί του συντηρούν τον ιστότοπο WorldCat⁷, ο οποίος είναι ο μεγαλύτερος δημόσιος κατάλογος ανοικτής πρόσβασης διεθνώς, καθώς και ο παλαιότερος. Περιέχει εκατομμύρια

¹ <https://en.unesco.org/sustainabledevelopmentgoals>

² https://ec.europa.eu/info/strategy/international-strategies/sustainable-development-goals_en

³ <https://www.ifla.org/libraries-development>

⁴ <http://www.eblida.org/activities/libraries-un-sdgs-matrix.html>

⁵ <http://www.ala.org/aboutala/ala-task-force-united-nations-2030-sustainable-development-goals>

⁶ <https://www.oclc.org/go/en/sustainable-development-goals.html>

⁷ <https://www.worldcat.org/>

εγγραφές, οι οποίες συσχετίζονται με πάνω από δισεκατομμύρια φυσικά και ψηφιακά αντικείμενα σε 485 γλώσσες. Η υπηρεσία προσφέρεται δωρεάν στις βιβλιοθήκες, ενώ από το 2003 ένα υποσύνολο των δεδομένων του είναι διαθέσιμο και από εμπορικούς ιστότοπους και βιβλιοπωλεία, ενώ από το 2006 η αναζήτηση στην βάση του WorldCat είναι δυνατή απευθείας από τον ιστότοπο του.

Η **UNESCO** αποτελεί τον πολιτισμικό φορέα των Ηνωμένων Εθνών• άλλωστε το ακρωνύμιο της είναι επεξηγηματικό. Εδρεύει στο Παρίσι και ως αντικείμενα έχει την Εκπαίδευση, τον Πολιτισμό και τις Επιστήμες. Οι δράσεις και οι ΣΒΑ που έχει εστιάσει αφορούν ακριβώς σε αυτούς που αναφέρονται στο όραμά της για την Εκπαίδευση, συντάσσοντας μάλιστα «Πλαίσιο Δράσης για την Εκπαίδευση ως το 2030» (UNESCO, 2015). Μεγάλη δράση και πρωτοβουλίες αναπτύσσει αναφορικά με την εκπαίδευση σε χώρες που αντιμετωπίζουν μεγάλα προβλήματα φτώχειας, αλλά και στο τομέα του Πολιτισμού προάγοντας την Πολιτιστική Κληρονομιά για βιώσιμες πόλεις. Ταυτόχρονα, ενισχύει την έρευνα στις Κοινωνικές, Ανθρωπιστικές και Φυσικές Επιστήμες, ενώ αξιοσημείωτες είναι οι παρεμβάσεις της στους τομείς της Επικοινωνίας και Πληροφόρησης, με άξονες την Ελευθερία Έκφρασης, την Ελευθερία και Ασφάλεια των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης, αλλά και την υπεράσπιση των πολιτών ενάντια στη χειραγώγηση.

Η **Ευρωπαϊκή Ένωση** δεσμεύθηκε με τον ΟΗΕ χαρακτηρίζοντας τους ΣΒΑ ως βασική αρχή και εναρμονίζοντας εσωτερικές και εξωτερικές πολιτικές για την επίτευξή τους. Με τα δεδομένα αυτά κάθε Ευρωπαίος επίτροπος θα πρέπει να διασφαλίζει ότι οι πολιτικές που χαράσσονται υπό το πεδίο αρμοδιότητάς του συνάδουν με τους 17 στόχους του ΟΗΕ. Η Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία (Eurostat)⁸ συντάσσει εκθέσεις προόδου όπου εμπεριέχονται καίριοι δείκτες απόδοσης, οι οποίοι μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως εργαλείο εκτίμησης προόδου. Κάθε έκθεση αποτελείται από 17 κεφάλαια, όσοι δηλαδή είναι και οι στόχοι. Οι εκθέσεις ανά έτος εκδίδονται σε 3 διαφορετικές εκδόσεις/μορφές με τίτλους Sustainable development in the European Union — Monitoring report on progress towards the SDGs in an EU context, Sustainable development in the European Union — Overview of progress towards the SDGs in an EU context, και SDGs and me. Στο διάστημα της τελευταίας πενταετίας η ΕΕ έχει σημειώσει πρόοδο σχεδόν σε όλους τους ΣΒΑ. Σε ορισμένους τομείς καταγράφηκε ταχύτερη πρόοδος ενώ σε κάποιες

⁸ <https://ec.europa.eu/eurostat/web/sdi>

περιπτώσεις απαιτείται, ενδεχομένως, εντατικοποίηση των προσπαθειών. Ενδεικτικά οι στόχοι της εκπαίδευσης, της καινοτομίας και της συνεργασίας για τους στόχους εμφανίζουν μια συνολική αργή πρόοδο.

Αναφορικά με την Ελλάδα, σύμφωνα με την έκθεση, παρουσιάζει πρόοδο στην υλοποίηση όλων των ΣΒΑ, την τελευταία πενταετία, αν και οι τιμές των σχετικών δεικτών δεν είναι από τις υψηλότερες στην ΕΕ. Για τους περισσότερους Στόχους υπάρχει ο χαρακτηρισμός «Η χώρα παρουσιάζει πρόοδο, αλλά κατά μέσο όρο οι τιμές του δείκτη είναι στο χαμηλό άκρο του εύρους». Αξίζει να σημειωθεί ότι η έκθεση του 2020 αφορά το 2019. Η έκθεση του 2021 είναι αυτή που θα εμπεριέχει τις συνέπειες του SARS-CoV-2, με μεγάλο ενδεχόμενο αρνητικών συνεπειών.

Η **IFLA**, ως Παγκόσμιος Εκπρόσωπος των Ενώσεων Βιβλιοθηκών συμμετείχε ενεργά στη σύνταξη της Ατζέντας 2030, υποσχόμενη ότι οι βιβλιοθήκες θα συνεχίσουν να έχουν καίριο ρόλο, όπως έκαναν πάντα, δεσμευόμενες αναφορικά με τη **συμπερίληψη** ως προς την Πρόσβαση για Πληροφόρηση, τη **διαφύλαξη** της Πολιτιστικής Κληρονομιάς, τη **δράση** για τον Παγκόσμιο Αλφαριθμητισμό, και την **πρόσβαση** σε Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών, γνωστές με το αρκτικόλεξο ΤΠΕ. Για την προώθηση της επίτευξης των στόχων η IFLA πραγματοποίησε Παγκόσμιες εκστρατείες ευαισθητοποίησης ως προς το ρόλο που έχουν κληθεί να διαδραματίσουν οι βιβλιοθήκες για το μέλλον του πλανήτη. Συντάχθηκαν κατευθυντήριες οδηγίες για τους υπαλλήλους, τις διοικήσεις βιβλιοθηκών αλλά και τις ενώσεις τεκμηριώνοντας όχι μόνο τη βαρύτητα της ανάληψης της πρωτοβουλίας αλλά παρέχοντας βιβλιογραφία, παραδείγματα επίτευξης αλλά ακόμη και πρότυπα εγγράφων, ώστε να λάβουν πρωτοβουλίες για σχέδια δράσης επηρεάζοντας τους εμπλεκόμενους φορείς, των βιβλιοθηκών για να επιτευχθεί η χρηματοδότηση των δράσεων. Σημαντικές πληροφορίες λαμβάνονται από την ιστοσελίδα χαρτογράφησης (Library map)⁹ κάθε χώρας, ανά είδος βιβλιοθήκης, όπου υπάρχει ειδική επιλογή των στόχων έχουν που επιτευχθεί από τις βιβλιοθήκες και τον τρόπο επίτευξής τους. Σημαντικό εργαλείο για παροχή συμβουλευτικής προς τους υπαλλήλους βιβλιοθηκών είναι η έκδοση εγχειριδίου αφηγηματικής¹⁰, ενός πλαισίου που δημιουργήθηκε για ένα νέο τρόπο έμπνευσης, καθοδήγησης και αφήγησης γεγονότων και δράσεων που θα διαμορφώνουν την αντίληψή μας για τον κόσμο, θα αναδεικνύουν βασικά ερωτήματα που αφορούν τη σχέση μας με την καθημερινότητα, τους συνεργάτες

⁹ <https://librarymap.ifla.org/stories>

¹⁰ <https://www.ifla.org/publications/libraries-and-the-sustainable-development-goals--a-storytelling-manual?og=7409>

μας, την τεχνολογία, την κοινωνία και το ευρύτερο περιβάλλον μας, σε μια ολιστική προσέγγιση. Στο εγχειρίδιο αυτό παρέχονται έξυπνες συμβουλές και παραδείγματα για τον τρόπο δόμησης των αφηγήσεων, ώστε να δημιουργήσουν την ενσυναίσθηση που είναι αναγκαία για την επίτευξη αλλαγών, είτε στον τρόπο ζωής, είτε στον τρόπο αντίληψης των γεγονότων. Η αφηγηματική και οι τεχνικές της αποδεικνύονται ως ένα πολύ χρήσιμο εργαλείο εκπαίδευσης και επίτευξης αλλαγών, όπως προκύπτει από έρευνα που υλοποιήθηκε σε Καναδικές βιβλιοθήκες (Thuna and Szurmak, 2019).

Η **EBLIDA** ως Ευρωπαϊκός φορέας δημιούργησε ομάδες εργασίας ώστε να αναληφθεί ένα σχέδιο δράσης από τις Ενώσεις Βιβλιοθηκών κάθε χώρας. Το σχέδιο δράσης εναρμονισμένο με τις πολιτικές της ΕΕ και τη φιλοσοφία της EBLIDA, εμπεριέχει κινητοποίηση για επιρροή προς τις πολιτικές αρχές ώστε να επενδύσουν στις βιβλιοθήκες ως αυτονόητοι φορείς ανάπτυξης. Παρόλο που θεωρεί ορισμένους στόχους μη επιλέξιμους για την Ευρώπη, όπως για παράδειγμα το στόχο #2 για την εξάλειψη της πείνας που στη Ευρώπη δεν υφίσταται, προτείνει να αντιμετωπιστεί εξίσου σοβαρά η εξάλειψη της παχυσαρκίας με σωστότερη διατροφή και βιολογικές καλλιέργειες. Επιπρόσθετα πραγματοποιεί σεμινάρια ανταλλαγής τεχνογνωσίας ανάμεσα σε βιβλιοθήκες που διαθέτουν εμπειρία για ανταλλαγή ιδεών. Εργαλείο που έχει αναπτυχθεί από την EBLIDA είναι το matrix¹¹ όπου κάθε στόχος διαιρείται σε 5 κατηγορίες με σημαντικές πληροφορίες:

1. Προγράμματα της ΕΕ σχετικά με τη χρηματοδότηση εκάστοτε στόχου
2. Πολιτικές Βιβλιοθηκών και Καλών πρακτικών που έχουν ακολουθηθεί για την επίτευξη
3. Ευκαιρίες Χρηματοδοτήσεων για Βιβλιοθήκες
4. Δείκτες της Eurostat
5. Δείκτες Βιβλιοθηκών

Η μεγάλη συνεισφορά της EBLIDA στη Ευρωπαϊκή Βιβλιοθηκονομική κοινότητα είναι η κατηγορία Νο1, οι κατευθυντήριες οδηγίες δηλαδή, που συνέταξε αντιστοιχίζοντας ΣΒΑ με χρηματοδοτούμενες δράσεις από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά Ταμεία, διευκολύνοντας έτσι στην υποβολή προτάσεων για χρηματοδότηση.

¹¹ <http://www.eblida.org/activities/the-eblida-matrix.html>

Κατά τη διάρκεια της πανδημίας εξέδωσε ένα διαφωτιστικό οδηγό τιτλοφορούμενο “Think the unthinkable”¹² στον οποίο εμπεριέχονται ιδέες και καλές πρακτικές από πρωτοβουλίες που έλαβαν Ευρωπαϊκές ενώσεις ή μεμονωμένες βιβλιοθήκες ως προσφορά ποιοτικών υπηρεσιών προς τους πολίτες κατά την περίοδο της Πανδημίας SARS-CoV-2.

Το **LIBER** ως ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Ερευνητικών Βιβλιοθηκών, οραματίζεται για τη βιωσιμότητα της επιστημονικής έρευνας στην ψηφιακή αποχή. Εστιάζει επίσης στην επιστήμη των πολιτών και τον τρόπο που αυτή η γνώση και ευαισθητοποίηση θα μπορούσε να επιτευχθεί μέσω των ερευνητικών βιβλιοθηκών. Σε αυτό το πλαίσιο διοργανώνει σεμινάρια ανταλλαγής γνώσεων σε συνεργασία με την **EBLIDA** και άλλους φορείς. Αναφέροντας την έννοια «επιστήμη των πολιτών» σημαίνει ότι πρόκειται για εθελοντές χωρίς επιστημονικό υπόβαθρο που συμμετέχουν σε δομημένα επιστημονικά προγράμματα, κάποια από τα οποία οργανώνονται και συντονίζονται από ερευνητικά ιδρύματα, ενώ η δουλειά τους αξιοποιείται από τους ερευνητές¹³.

Η **ALA** ακολουθώντας τις οδηγίες της **IFLA** δημιούργησε άμεσα ειδική ομάδα έχοντας ήδη διοργανώσει τρία διαφορετικά σεμινάρια με την Ένωση Γερμανικών Βιβλιοθηκών, την Εθνική Βιβλιοθήκη Φιλιππίνων και, κατά τη διάρκεια της πανδημίας, διαδικτυακό σεμινάριο αναδεικνύοντας δράσεις σε Αυστραλία, Γαλλία και Γερμανία.

Επιπρόσθετα δημιούργησε χάρτη επίτευξης στόχων κατά τη διάρκεια της πανδημίας, τονίζοντας σε πόσους στόχους συνεισφέρουν οι Αμερικανικές Βιβλιοθήκες.

Η **OCLC** διεξήγαγε παγκόσμια έρευνα αναφορικά με τους στόχους 5, 8, 10, 16, 17. Έχει διοργανώσει αρκετά webinars, αναφορικά με βιωσιμότητα ανά είδος βιβλιοθήκης.¹⁴

¹²http://www.eblida.org/Documents/Think_the_unthinkable_a_post_Covid-European_Library_Agenda.pdf

¹³ <https://libereurope.eu/strategy/>

¹⁴ <https://www.oclc.org/research/publications/2021/sustainable-development-goals-study-2021.html>

Η θέση της ΕΕΒΕΠ για τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης

Η ΕΕΒΕΠ σε συνεργασία με την EBLIDA και την ιδιαίτερη συμβουλευτική που παρείχε ο Giuseppe Vitiello Διευθυντής της EBLIDA για χρηματοδότηση μέσω κονδυλίων Ευρωπαϊκής Ένωσης, τη συμμετοχή μελών της ΕΕΒΕΠ στην ομάδα ELSIA, μελέτησε και εξέτασε διεθνείς καλές πρακτικές που εφαρμόζονται από βιβλιοθήκες σε όλη την υφήλιο συνεκτιμώντας τις οικονομικές, κοινωνικές και πολιτικές συνθήκες που επικρατούν στην Ελλάδα. Επικεντρώθηκε σε ΣΒΑ που κρίνονται ως βασικοί για την επίτευξη βιωσιμότητας. Συστήνει στις βιβλιοθήκες της χώρας να εντάξουν στο Στρατηγικό τους Σχεδιασμό την υιοθέτηση ορισμένων αν όχι όλων των ΣΒΑ

Μηδενική Φτώχεια και Βιβλιοθήκες

«Οι βιβλιοθήκες, παρέχοντας πρόσβαση σε πληροφορίες και δεξιότητες, βοηθούν τους ανθρώπους να βελτιώσουν τη ζωή τους και να στηρίξουν τη λήψη αποφάσεων από κυβερνήσεις, κοινότητες και άλλους για την παροχή υπηρεσιών και υποστήριξης που μειώνουν τη φτώχεια και βελτιώνουν την ευημερία των ανθρώπων παντού» (IFLA, 2016).

Η ΕΕΒΕΠ προτείνει:

- **Ελεύθερη συνδεσιμότητα και πρόσβαση (φυσική και ψηφιακή)** από κάθε Βιβλιοθήκη σε πληροφορίες και πηγές που βελτιώνουν την ποιότητα ζωής των πολιτών ιδιαίτερα δε, σε Δημοτικές & Δημόσιες που απευθύνονται στο σύνολο των πολιτών. Με αυτό τον τρόπο θα ενισχυθεί η αποτελεσματικότητα για ευκαιρίες στην αγορά εργασίας βελτιώνοντας το επίπεδο διεκδίκησης αξιοπρεπούς εργασίας για την κοινωνική συνοχή.
Free Connectivity & Access to information & resources, Enhancing the effectiveness of labour markets and access to quality employment through developing social innovation and infrastructure.
- Δυνατότητα για νέες δεξιότητες και παροχή συλλογών και δραστηριοτήτων που θα προσελκύσει κοινό που δεν είχε τη δυνατότητα ευκαιριών. Κοινό από Σχολεία Δεύτερης ευκαιρίας για παράδειγμα θα πρέπει να υποστηριχθεί με τις αναγκαίες συλλογές για κατάρτιση αλλά και ψυχαγωγία. Opportunity to New Skills, Second Chance Schools (Audience wish to reach).
- Ψηφιακοί νομάδες είναι πολίτες που ενίσχυσε η Πανδημία και είναι πολύ πιθανόν να ενισχυθεί περισσότερο εξαιτίας της ενεργειακής κρίσης. Η δυνατότητα ελεύθερης σύνδεσης και μόνο σε ένα αξιοπρεπές χώρο και περιβάλλον Βιβλιοθήκης που συμπεριλαμβάνει όλους τους πολίτες είναι ικανό να επιλύσει προβλήματα καθημερινότητας και διαβίωσης.

- Ανάμεσα σε Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση και Τριτοβάθμια υφίσταται ένα μεγάλο χάσμα στην υποστήριξη μέσω Βιβλιοθηκών για σχολές όπως ΟΑΕΔ, Δημόσια & Ιδιωτικά ΙΕΚ, Ιδιωτικά Κολλέγια. Οι Τοπικές Βιβλιοθήκες ανεξαρτήτου είδους είναι δυνατόν να διερευνήσουν τις ανάγκες της κοινωνίας που εξυπηρετούν ώστε να καλυφθεί το κενό αυτό και κατά συνέπεια να βελτιώσουν τις δεξιότητες (ψηφιακές & επαγγελματικές) των πολιτών και να τις μετατρέψουν σε ικανότητες προσφέροντάς τους αξιοπρεπέστερο εισόδημα.

Closing the gap Between Secondary to Higher Education

Μηδενική Πείνα και Βιβλιοθήκες

«Οι βιβλιοθήκες, συμπεριλαμβανομένων των ειδικών γεωργικών βιβλιοθηκών και των υπηρεσιών επέκτασης, παρέχουν πρόσβαση σε έρευνα και δεδομένα σχετικά με τις καλλιέργειες, σε δεδομένα της αγοράς και σε μεθόδους καλλιέργειας που υποστηρίζουν την ανθεκτική, παραγωγική γεωργία» (IFLA, 2016).

Η ΕΕΒΕΠ προτείνει:

- Υποστήριξη σε Αγροτικές πληθυσμιακές κοινότητες για εναλλακτικές μορφές καλλιέργειών, με μεθόδους φιλικότερες προς το περιβάλλον. Είναι πλέον γεγονός εξαιτίας όχι μόνο της ενεργειακής κρίσης, αλλά και κρίσεις πολεμικών συρράξεων παρατηρούνται ελλείψεις σε προϊόντα που χαρακτηρίζονται ως πρώτης ανάγκης. Η υποστήριξη εναλλακτικών καλλιέργειών και μελέτες δυνατότητας ευδοκίμησης σε τοπικές περιοχές όπως για παράδειγμα υπερτροφών (super foods) ή καλλιέργειες ροδιού, χαρουπιού ή αβοκάντο θα ήταν δυνατόν να ενισχύσουν εισοδήματα και παράλληλα να τονιστεί η αξία τροφών που θα ενισχύσουν με σωστά συστατικά το διατροφικό χάρτη της χώρας.
- Η EBLIDA διαπιστώνοντας ότι δεν υφίστανται σημαντικά προβλήματα πείνας στην Ευρώπη, συστήνει στις Βιβλιοθήκες να εντάξουν στον προγραμματισμό τους εκπαίδευση για την εξάλειψη της παχυσαρκίας, καθώς αποτελεί ανησυχητικό φαινόμενο της σύγχρονης εποχής.
- Η Μεσογειακή διατροφή έχει αναγνωριστεί ως υψηλής αξίας. Η χώρα μας φιλοξενεί ευάλωτους πληθυσμούς που αγνοούν τα οφέλη της Μεσογειακής διατροφής. Η εκπαίδευση στη Μεσογειακή διατροφή ως τρόπο ζωής θα μπορούσε να αποφέρει πολλαπλά οφέλη σε υγεία και ενεργειακό αποτύπωμα νοικοκυριών.
- Συνεργασίες με Πανεπιστημιακές Σχολές Γεωπονίας, Διατροφολογίας, Αγροτικής Ανάπτυξης.

Καλή Υγεία, Ευημερία και Βιβλιοθήκες

«Οι ιατρικές βιβλιοθήκες, οι βιβλιοθήκες νοσοκομείων και άλλες βιβλιοθήκες αποτελούν ουσιαστικούς παρόχους πρόσβασης σε ιατρικές έρευνες που υποστηρίζουν βελτιωμένα αποτελέσματα για τη δημόσια υγεία. Η πρόσβαση του κοινού σε πληροφορίες για την υγεία σε όλες τις βιβλιοθήκες βοηθά τους ανθρώπους να ενημερώνονται καλύτερα για την υγιεινή τους και να παραμένουν υγιείς» (IFLA, 2016).

Η ΕΕΒΕΠ προτείνει:

- Συμπερίληψη στην εκπαίδευση όλων των ΑΜΕΑ με εμφανή και μη-εμφανή προβλήματα. Ενισχύοντας την κατάρτιση και εκπαίδευση ατόμων που αντιμετωπίζουν προβλήματα υγείας προάγουμε την ικανότητα τους να διεκδικήσουν καλύτερες συνθήκες εργασίας, υγείας και διαβίωσής τους.
- Ενίσχυση ίσης και ορθής πληροφόρησης και πρόσβαση αναφορικά με την υγεία για κάθε μέλος της κοινωνίας. Τα **προγράμματα Γραμματισμού της Υγείας** εμπίπτουν στον τομέα ευθύνης των ιατρικών και νοσοκομειακών βιβλιοθηκών για την υποστήριξη πρωτοβουλιών, δράσεων και συνεργασιών προσφέροντας στο κοινό οδηγούς, για να μπορούν να αξιολογούν και να συνεισφέρουν στη βελτίωση των γνώσεων για την υγεία. Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας αναγνωρίζει επίσης και τον γραμματισμό ψηφιακής υγείας ορίζοντάς τον ως τη δυνατότητα αναζήτησης, κατανόησης και αξιολόγησης πληροφοριών υγείας που είναι διαθέσιμες από **ηλεκτρονικές πηγές** και η εφαρμογή της αποκτηθείσας γνώσης με στόχο την **πρόληψη**, την **αντιμετώπιση** και την **επίλυση ενός προβλήματος υγείας**.
- **3-D Printers**. Η εισαγωγή νέων τεχνολογιών, όπως της τρισδιάστατης εκτύπωσης, ευθυγραμμίζεται με την αποστολή των βιβλιοθηκών να διδάξουν τις δεξιότητες του 21ου αιώνα. Η τρισδιάστατη εκτύπωση είναι ένα παράδειγμα του είδους των πόρων που θα μετατρέψουν τις σύγχρονες Βιβλιοθήκες σε εκπαιδευτικά κέντρα τεχνολογιών αιχμής και θα δώσουν στις κοινότητες πρόσβαση σε τεχνολογίες που θα έχουν σημαντικό αντίκτυπο στην κοινωνία. Οι 3-D εκτυπώσεις χρησιμοποιούνται είτε για τη διαφύλαξη της

υγείας όπως για παράδειγμα εκτύπωση προστατευτικής μάσκας κατά τη διάρκεια της Πανδημίας, είτε ως υποστηρικτικό υλικό στην εκπαίδευση, ιδιαίτερα σε άτομα με προβλήματα όρασης.

- **3^η ηλικία** συνιστά πλέον ένα μεγάλο μέρος του πληθυσμού της Ελλάδας, τα audio books είναι δυνατόν να αποτελέσουν ένα εργαλείο για άτομα που εμφανίζουν απώλεια όρασης. Απαραίτητη επίσης κρίνεται και η εκπαίδευση τους σε ψηφιακό εγγραματισμό γεγονός που θα εξασφαλίσει εκτός από την αποφυγή γραφειοκρατικών διαδικασιών, ταλαιπωρίας και άσκοπων μετακινήσεων, την ψηφιακή αυτονομία των πολιτών που δεν διαθέτουν γνώσεις.

Ποιοτική Εκπαίδευση και Βιβλιοθήκες

«Οι βιβλιοθήκες βρίσκονται στην καρδιά των σχολείων, των πανεπιστημίων και των κολλεγίων σε όλες τις χώρες του κόσμου. Οι βιβλιοθήκες υποστηρίζουν τα προγράμματα αλφαριθμητισμού, παρέχουν έναν ασφαλή χώρο για μάθηση και βοηθούν τους ερευνητές να επαναχρησιμοποιούν την έρευνα και τα δεδομένα για να δημιουργήσουν νέες γνώσεις» (IFLA, 2016).

Η ΕΕΒΕΠ προτείνει:

- Προγράμματα υποδοχής και εκμάθησης ελληνικών σε ομάδες μεταναστών και προσφύγων για την ομαλή ένταξή τους στην κοινωνία.
- Προγράμματα δια βίου μάθησης σε κάθε πολίτη.
- Προγράμματα Ψηφιακής Εκπαίδευσης προσαρμοσμένη σε ιδιαίτερες ομάδες και ανάγκες πληθυσμού, όπως για παράδειγμα Τρίτη ηλικία, εφήβους, γυναίκες, ανέργους.
- Παροχή εξ-αποστάσεως ψηφιακού υλικού.
- Ψηφιοποίηση υλικού που μπορεί να χρησιμοποιηθεί χωρίς περιορισμούς πνευματικών δικαιωμάτων.
- Προγράμματα εξ-αποστάσεως εκπαίδευσης
- Συνεργασία Δημοτικών, Δημόσιων και Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών για προγράμματα πληροφοριακής παιδείας για την ενίσχυση των ερευνητικών δεξιοτήτων των πολιτών.

Ισότητα των Φύλων και Βιβλιοθήκες

«Οι βιβλιοθήκες υποστηρίζουν την ισότητα των φύλων παρέχοντας ασφαλείς χώρους συσκέψεων, προγράμματα για γυναίκες και κορίτσια σχετικά με τα δικαιώματα και την υγεία και προγράμματα ΤΠΕ και αλφαριθμητισμού που υποστηρίζουν τις γυναίκες για να οικοδομήσουν τις επιχειρηματικές τους δεξιότητες» (IFLA, 2016).

Οι βιβλιοθήκες ως εξ' ορισμού βαθιά δημοκρατικοί θεσμοί, ενισχύουν την ενδυνάμωση των γυναικών. Με προγράμματα εκπαίδευσης σε ΤΠΕ, αγγλικής γλώσσας, επιχειρηματικότητας αλλά και καθόλου σπάνια προγραμμάτων αλφαριθμητισμού όχι μόνο ενισχύουν την αυτοπεποίθηση και αυτοσεβασμό των γυναικών σε κοινωνίες και έθνη που ακόμη η θέση της γυναίκας δεν αντιμετωπίζεται ως ίση, αλλά αυξάνει την οικονομική τους ευημερία και κατά συνέπεια των οικογενειών τους. Ιδιαίτερη σημασία έχει η ενδυνάμωση των γυναικών σε κοινωνίες που θεωρούνται περισσότερο προηγμένες καθώς δημιουργούν προγράμματα **STEM** για την ενίσχυση του γυναικείου φύλου στις θετικές και τεχνολογικές επιστήμες που η παρουσία του αξιολογείται ως μειονεκτούσα. Σε χώρες δε, που υστερούν οικονομικής ανάπτυξης χρήζει μεγάλης σημασίας η εκπαίδευση για την αυτοδιάθεση του γυναικείου σώματος, της επίγνωσης και διεκδίκησης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Ως χώροι πολιτισμού, οι βιβλιοθήκες συνεισφέρουν στην εξάλειψη των έμφυλων στερεοτύπων, βελτιώνοντας τις ζωές των γυναικών. Βασιζόμενες στην ενσωμάτωση και τη συμπερίληψη, οικοδομούνται τα κατάλληλα θεμέλια για τη δημιουργία κουλτούρας σεβασμού και οριοθέτησης ανάμεσα στα φύλα.

Λιγότερες Ανισότητες και Βιβλιοθήκες

«Η ισότιμη πρόσβαση στην πληροφορία, η ελευθερία έκφρασης, η ελευθερία του συνεταιρίζεσθε και του συνέρχεσθε, καθώς και η προστασία της ιδιωτικής ζωής αποτελούν κεντρικά στοιχεία της ανεξαρτησίας του ατόμου. Οι βιβλιοθήκες συμβάλλουν

στη μείωση της ανισότητας με την παροχή ασφαλών, πολιτικών χώρων, ανοιχτών σε όλους, που βρίσκονται σε αστικές και αγροτικές περιοχές σε όλο τον κόσμο» (IFLA, 2016).

Η ΕΕΒΕΠ προτείνει:

- Προγράμματα κατάρτισης μεταναστών
- Προγράμματα κατάρτισης προσφύγων
- Προγράμματα κατάρτισης γυναικών
- Προγράμματα κατάρτισης Ρομά
- Προγράμματα κατάρτισης μειονοτήτων

Εξέταση των κοινωνικοοικονομικών συνθηκών και αναγκών σε τοπικό επίπεδο και ανάλυση αναγκών της ομάδας στόχος, για την αποτελεσματικότερη και αποδοτικότερη επένδυση στην εκπαίδευσή τους.

Βιώσιμες Πόλεις, Κοινότητες και Βιβλιοθήκες

«Οι βιβλιοθήκες διαδραματίζουν ουσιαστικό ρόλο στη διαφύλαξη και την διατήρηση της ανεκτίμητης καταγεγραμμένης κληρονομιάς, υπό οποιαδήποτε μορφή, για τις μελλοντικές γενιές. Ο πολιτισμός ενδυναμώνει τις τοπικές κοινωνίες και υποστηρίζει τη συνεκτική και βιώσιμη ανάπτυξη των πόλεων» (IFLA, 2016).

Η ΕΕΒΕΠ προτείνει:

- Ψηφιοποίηση περιεχομένου Πολιτιστικής Κληρονομιάς. Οι βιβλιοθήκες συνεισφέρουν στη διατήρηση της Πολιτιστικής Κληρονομιάς, λειτουργώντας όχι μόνο ως φορείς διατήρησης και διαφύλαξης αλλά προώθησης και επικοινωνίας του πολιτιστικού περιεχομένου της κοινωνίας που υπηρετούν. Είναι δυνατόν να λειτουργήσουν ως φορείς τουρισμού. Ιδιαίτερα δε οι βιβλιοθήκες με την ψηφιοποίηση των συλλογών τους όπου εμπεριέχεται κάθε πληροφορία για την πολιτιστική κληρονομιά του τόπου που υπηρετούν και τις παρέχουν ελεύθερα στο κοινό μέσω ΤΠΕ.
- Δανεισμός συσκευών μέτρησης ενέργειας, και χρηστικών εργαλείων.

- Προγράμματα ευαισθητοποίησης πολιτών και καλλιέργεια βιώσιμης κουλτούρας και συμπεριφοράς.

Ειρήνη Δικαιοσύνη, Ισχυροί Δεσμοί & Βιβλιοθήκες

«Για να γίνει πλήρης η πρόσβαση στις πληροφορίες, όλοι έχουν ανάγκη τόσο από την πρόσβαση όσο και από τις δεξιότητες για να χρησιμοποιούν αποτελεσματικά τις πληροφορίες, όπως περιγράφεται στη Διακήρυξη της Lyon για την Ελεύθερη Πρόσβαση σε Πληροφόρηση και Ανάπτυξη. Οι βιβλιοθήκες διαθέτουν τις δεξιότητες και τους πόρους για να βοηθήσουν τις κυβερνήσεις, τους θεσμούς και τα άτομα να επικοινωνούν, να οργανώνουν, να διαρθρώνουν και να χρησιμοποιούν πληροφορίες αποτελεσματικά για την ανάπτυξη» (IFLA, 2016).

Η ΕΕΒΕΠ προτείνει κατάρτιση των υφισταμένων υπαλλήλων ή ανάθεση σε εξωτερικούς συνεργάτες και εκπαίδευση σε:

1. Γραμματισμό στα μέσα ενημέρωσης (media literacy), ειδησεογραφικό γραμματισμό (news literacy)
2. Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης (ΜΚΔ), ιδιωτικότητα στον ψηφιακό κόσμο, εθισμός στα μέσα, εκφοβισμός, διαδικτυακή εξαπάτηση

Υποενότητες:

- **Τύποι πληροφόρησης:** Αναγνώριση δημοσιογραφικού περιεχομένου, διαφήμισης, προπαγάνδας, γνώμης, προώθησης και άλλων τύπων πληροφορίας με στόχο τον ορισμό και την κατανόηση τους σε σχέση με δημοσιογραφικό περιεχόμενο, στερεότυπα και προκαταλήψεις με τη μορφή ειδήσεων, ο ρόλος των μέσων
- **Αξιολόγηση των πηγών πληροφόρησης:** Ορισμός της έννοιας πηγή, τι θεωρείται έγκυρη και αξιόπιστη πηγή, μέθοδοι και κριτήρια αξιολόγησης πηγών, σημασία της πηγής στο ειδησεογραφικό περιεχόμενο, αξιολόγηση ανώνυμων πηγών, πρακτικοί τρόποι αξιολόγησης της πληροφορίας

- **Παραπληροφόρηση, ψευδείς ειδήσεις, κακή ενημέρωση, ψευδοεπιστήμες:** Δομή των ψευδών/παραποιημένων ειδήσεων, αναγνώριση αυτών, κριτική ανάλυση, αξιολόγηση με χρήση των κατάλληλων μεθόδων και εργαλείων, ο ρόλος των μέσων και του τρόπου επικοινωνίας στο φαινόμενο της παραπληροφόρησης, ψευδοεπιστήμες
- **Επαλήθευση και διασταύρωση ψευδών ειδήσεων:** Δεξιότητες και εργαλεία για την επαλήθευση της γνησιότητας της πληροφορίας/είδησης, κριτική παρατήρηση είδησης, αποδόμηση είδησης, viral περιεχομένου
- **Παρουσίαση Μέσων κοινωνικής Δικτύωσης:** Instagram, Facebook, Linkedin, Twitter, Tik-Tok, νέες τάσεις στα μέσα influencers, bloggers, vloggers, οδηγός χρήσης
- **Ιδιωτικότητα και προστασία προσωπικών δεδομένων:** Γενικός Κανονισμός Προσωπικών Δεδομένων (GDPR), συγκατάθεση, δικαίωμα στην λήθη, ρυθμίσεις απορρήτου, διαχείριση ψηφιακού αποτυπώματος και ψηφιακής φήμης, παραβίαση προσωπικών δεδομένων
- **Μορφές διαδικτυακής εξαπάτησης και τρόποι προστασίας:** phishing, pharming, hacking, κλοπή ταυτότητας, πειρατεία λογισμικού
- **Εθισμός στα μέσα και διαδικτυακός εκφοβισμός:** Fear Of Missing Out (FOMO), NO MOBILE PHONE PHOBIA (NO MOPHOBIA), ρητορική μίσους, διαδικτυακή παρενόχληση, τρόποι αντιμετώπισης, φορείς υποστήριξης
- **Νέες τάσεις και ορισμοί:** πληρωμένο περιεχόμενο, influencers, online shopping, ρητορική μίσους, deep-dark web, τεχνητή νοημοσύνη

Συνεργασία για τους στόχους

Οι βιβλιοθήκες παρέχουν ένα παγκόσμιο δίκτυο κοινοτικών ιδρυμάτων έτοιμων να υποστηρίξουν τα εθνικά αναπτυξιακά σχέδια σε τοπικό και εθνικό επίπεδο και έναν πόρο για τη βελτίωση της λήψης αποφάσεων (IFLA, 2016).

Η ΕΕΒΕΠ προτείνει:

- Συνεργασία εκτός από τους τοπικούς φορείς που εμπλέκονται, και με διακρατικούς κυρίως εντός ΕΕ για συντονισμό έργων που πραγματοποιούνται Διαρθρωτικών ταμείων ή πρόκειται να πραγματοποιηθούν στην Ευρώπη.
- Συνεργασία με μη-Κυβερνητικούς Οργανισμούς που έχουν δημιουργηθεί και υποστηρίζουν τους στόχους.
- Συνεργασία με κάθε τοπική Βιβλιοθήκη, ΓΑΚ